

Raadsvergadering van: : 12 oktober 2021
Agendanummer : 10
Portefeuillehouder : M.L. Reijven
Steller : A.T. Ter Horst-Eelman
Datum B&W-besluit : 7 september 2021
Onderwerp : Eindrapport Bouwen aan SORA, wijziging GR WNK Personeelsdiensten (61)

Is preventief toezicht van de provincie op het voorstel van toepassing?: Nee

Gevraagde beslissing(en)

1. kennis te nemen van het eindrapport 'Bouwen aan SORA' en het daarin uitgewerkte organisatieontwerp, op basis van eerder bestuurlijk vastgestelde uitgangspunten, dat de basis vormt voor de opbouw, inrichting en aansturing van de nieuw te vormen regionale uitvoeringsorganisatie;
2. het college van B en W toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Noord Kennemerland (WNK) 2015 per 1 januari 2022 te wijzigen en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Uitgeest toe te laten treden als deelnemer, conform de in Bijlage 1 (gewijzigde) Gemeenschappelijke Regeling SORA;
3. het college van B en W toestemming te verlenen om de GR SORA aan te passen in verband met de nieuw nog nader te bepalen definitieve naam;
4. Het college van B en W toestemming te verlenen tot het, per 1 januari 2022, alloceren van de middelen voor de uitvoeringstaken die nu zijn verwerkt in de begroting 2022 van WNK en HalteWerk voor het nieuw op te richten SORA 2022, conform het financieel kader in hoofdstuk 6 van het eindrapport;
5. de middelen voor SORA beschikbaar te stellen als volgt:
 - de middelen die de gemeente via de algemene uitkering ontvangt voor re-integratie en participatie integraal in te brengen in SORA;
 - de programmabudgetten voor schuldhulpverlening, minimabeleid en inburgering te alloceren voor inbreng in SORA;
 - het budget inkomensondersteuning gemeenten (BUIG), te alloceren binnen de begroting van de gemeenten. Deze wordt middels een budgetbrief beschikbaar gesteld aan het SORA en jaarlijks afgerekend op basis van werkelijke kosten;
6. het college van B en W een transitiebudget ter hoogte van € 273.000,- ter beschikking te stellen om de opbouw en implementatie van SORA te bekostigen conform de in hoofdstuk 6 van het eindrapport begrote frictie-, desintegratie-, en projectkosten;
7. het college van B en W toestemming te verlenen de kosten voor het (incidentele) transitiebudget ter hoogte van € 273.000,- ten laste te brengen van de Algemene reserve;
8. het college van B en W toestemming te verlenen de Gemeenschappelijke regeling Halte Werk op te heffen en over te gaan tot liquidatie.

Inleiding

Met dit raadsvoorstel vragen de betrokken colleges (Heerhugowaard, Alkmaar, Langedijk, Bergen, Uitgeest, Castricum Heiloo) alle gemeenteraden om een aantal besluiten die nodig zijn om de nieuw te vormen regionale uitvoeringsorganisatie (verder: Participatiebedrijf/SORA) concreet vorm en inhoud te geven, en de implementatiefase te kunnen starten.

De voornaamste doelstelling van de regionalisering van de Participatiewet en aanverwante uitvoeringstaken (naast Pw: IOAZ, IOAW, Bbz, Wsw, Wgs, Wet Inburgering, minimabeleid) van de gezamenlijke colleges is dan ook om zoveel mogelijk mensen naar vermogen te laten deelnemen aan de samenleving en het perspectief op deelname te maximaliseren. De gemeenten streven naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie van werkzoekende uitkeringsgerechtigden en willen voor die mensen waarvoor dat (nog) niet aan de orde is, de maatschappelijke participatie bevorderen.

In de raadsagenda wordt gesproken over één participatiebedrijf en wordt aan het college gevraagd om concreet uitgewerkte voorstellen te presenteren gericht op re-integratie van mensen met een bijstandsuitkering. Een belangrijke doelstelling daarbij was dat mensen 'geholpen' worden om zelf in staat te zijn om te participeren op de arbeidsmarkt. De raad heeft de afgelopen jaren in zienswijzen op de begrotingen van WNK en HalteWerk en ook in de motie van 2 juni 2020 meermalen aangedrongen op het samenvoegen van de organisaties.

Het organisatieontwerp dat in het bijgevoegde eindrapport 'Bouwen aan SORA' wordt gepresenteerd vormt het sluitstuk van de ontwerpfasen. De bestuurlijke wens om te komen tot een regionale uitvoering van participatietaken en inkomensondersteunende regelingen, bestaat al langer in de arbeidsmarktregio Alkmaar. Het college heeft dan ook al meerdere fasen in dit proces doorlopen. De raad is daarin altijd actief betrokken geweest.

Dit proces kent een langere doorlooptijd. Daarom worden hieronder de fasen nog eens in samenvattende zin geschetst.

Maart 2019 – november 2019: Verkenningsfase. Regionale pilots

In een drietal pilotprojecten is vanuit een gezamenlijke visie op de dienstverlening aan inwoners die een beroep moeten doen op de Participatiewet verkend wat verdergaande samenwerking voor de inwoners aan effecten zou kunnen opleveren. De conclusie van deze pilots was kort samengevat dat de participatiegraad significant kan toenemen door verdere samenwerking en regionalisering. Uit de pilots zijn de volgende uitgangspunten door alle gemeenten bestuurlijk vastgesteld:

1. Passende dienstverlening:
 - a. De toegang is dichtbij en integraal;
 - b. De dienstverlening moet passen bij het doel van de inwoner;
 - c. De dienstverlening biedt waar mogelijk maatwerk;
2. Gerichtheid op samenwerking:
 - a. Er moet sprake zijn van een cultuur van effectief samenwerken;
 - b. De samenwerking tussen professionals wordt gezocht ongeacht gemeentegrenzen;
3. Ruimte voor professionals:
 - a. Het handelingsperspectief van de professionals moet versterkt worden;
 - b. De caseload voor professionals is haalbaar en effectief;
4. Eenvoudige governancestructuur:
 - a. Er moet sprake zijn van een eenvoudige governance;
 - b. Wat simpel kan, simpel organiseren en financieren;
5. Betaalbaarheid in stand houden:
 - a. Het uitvoeringsscenario moet ook op lange termijn betaalbaar zijn;
 - b. Besparingen zijn geen doel op zich.

Het college heeft de raad destijds geïnformeerd over de uitkomsten van deze pilots. En op basis van de uitkomsten van de pilots en de vastgestelde bestuurlijke uitgangspunten is bureau Berenschot ingehuurd met de vraag op welke wijze de uitvoering het best georganiseerd zou kunnen worden.

Maart 2020 - oktober 2020: Beeldvormende fase. Opdracht aan bureau Berenschot

Aan Berenschot is de volgende bestuursopdracht meegegeven: *'Wij willen de mogelijkheden optimaliseren om meer mensen naar vermogen te laten deelnemen in de samenleving en perspectief bieden op deelname.'*

Onderzocht is op welke wijze naar het oordeel van bureau Berenschot de uitvoering van de Participatiewet het best zou kunnen worden georganiseerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgeleverd met het rapport *'Een toekomstbesteding scenario voor de uitvoering van de*

Participatiewet. Kort samengevat adviseert Berenschot om de uitvoering vorm te geven middels één regionale uitvoeringsorganisatie. Het college heeft de conclusies het rapport van Berenschot vastgesteld op 7 juli 2020. In oktober 2020 heeft de raad kaderstellend en richtinggevend ingestemd met het geschetste toekomstbestendige scenario en zijn de conclusies en aanbevelingen overgenomen. Met dit richtinggevend raadsbesluit (genomen door alle raden) is het fundament gelegd om te komen tot een concrete uitwerking naar een uitvoeringsorganisatie.

November 2020 - augustus 2021: Ontwerpfase. Bestuursopdracht aan de directies:

Op basis van de besluitvorming in alle raden van de regio Alkmaar is er in november 2020 een bestuursopdracht geformuleerd om het geschetste uitvoeringsscenario uit te werken in een organisatieontwerp. De ontwerpfase is in januari/februari 2021 gestart. In een proces van co-creatie is met inzet van vele medewerkers het eindrapport Bouwen aan SORA tot stand gebracht. Dit ligt nu voor. De raden zijn gedurende deze ontwerpfase diverse keren op informele (regionale raadsinformatiebijeenkomsten, workshops) en formele wijze betrokken geweest bij dit proces. Dit geldt tevens voor de adviesraden en de OR'en van de betrokken organisaties. Deze laatsten hebben zich gedurende de ontwerpfase verenigd in een tijdelijke ondernemingsraad (TOR) en zijn als het ware (al) als één ondernemingsraad opgetrokken richting de directies/WOR-bestuurders.

Mei 2021: Notitie Bestuurlijke Hoofdlijnen

Op 25 mei 2021 is de Notitie Bestuurlijke Hoofdlijnen door het college vastgesteld. Deze notitie is ter informatie aan uw raad aangeboden. Er is gekozen voor een tussentijdse bestuurlijke hoofdlijnennotitie te sonderen of we in de ontwerpfase op de goede weg zijn, en/of een interventie of koerswijziging aan de orde is, zijn er bestuurlijke uitgangspunten die de raad mee wil geven? Kortom: er werd bestuurlijk richting gevraagd voor de nadere uitwerking richting het eindrapport. In deze hoofdlijnennotitie is beschreven vanuit welke missie en visie het SORA wil werken, wat de leidende principes en uitgangspunten zijn, hoe de Toegang zodanig kan worden georganiseerd dat nabijheid en maatwerk voor inwoners mogelijk blijft, welke taken overgaan, welke programmabudgetten daarbij horen en worden ingebracht en tenslotte, hoe de governance vormgegeven kan worden. Met het vaststellen van deze bestuurlijke notitie is de gevraagde bestuurlijke richting gegeven.

Augustus 2021: Eindrapport SORA ligt voor ter besluitvorming

Na het vaststellen van de bestuurlijke hoofdlijnen is er met name toegewerkt aan een nadere uitwerking van de werkprocessen en aan het financieel kader. In het eindrapport Bouwen aan SORA worden concrete voorstellen gedaan om te komen tot het Participatiebedrijf. Hiervoor worden taken en uitvoerende bevoegdheden samengebundeld om te komen tot één robuuste, toekomstbestendige en efficiënte gezamenlijke regionale uitvoeringsorganisatie.

Gedurende dit ontwerpproces zijn de raadsleden actief betrokken geweest. Zo zijn de gemeenteraden via nieuwsbrieven op de hoogte gehouden van de voortgang van het traject. Op 26 mei is er een goedbezochte regionale informatiebijeenkomst geweest, waarbij de raadsleden zijn bijgepraat over de tussenstand en de besluitvorming in de colleges over de 'Notitie bestuurlijke hoofdlijnen'. Deze is ook ter informatie verzonden aan de raden. Op 5 juli is er een workshop geweest voor raadsleden waarbij er een dialoog heeft plaatsgevonden over de visie van SORA, de dienstverlening en de betrokkenheid van de raden bij de nieuwe gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. De resultaten daarvan hebben een plek gekregen in dit eindrapport.

Op basis van dit eindrapport vraagt het college of de raad akkoord kan gaan met de benodigde besluiten om de opbouw en implementatie ter hand te kunnen nemen, zodat het Participatiebedrijf ook daadwerkelijk kan gaan starten. Dit zal gefaseerd plaatsvinden. Het doel is om het Participatiebedrijf per 1 januari 2022 formeel-juridisch op te richten, zodat een Algemeen en een Dagelijks Bestuur kan worden aangesteld. Het daadwerkelijk operationeel zijn van de organisatie is op z'n vroegst voorzien per april 2022. Zo zal er in de implementatiefase onder meer een zorgvuldig plaatsingsproces moeten worden uitgewerkt, zal de ICT-infrastructuur gereed moeten zijn, dient een begroting door het Algemeen Bestuur te worden opgesteld etc. De organisatie zal kort gezegd pas (kunnen) starten als de dienstverlening aan de inwoners is geborgd en alles wat daarvoor nodig is klaar staat. Tot die tijd blijft de dienstverlening aan de inwoners zoals die nu plaatsvindt vanuit HalteWerk ongewijzigd.

Beoogd resultaat

De besluitvorming over het eindrapport Bouwen aan SORA heeft tot doel om vanuit het nu uitgewerkte organisatieontwerp te komen tot het daadwerkelijk effectueren van het regionale Participatiebedrijf. Het beoogde maatschappelijke effect is reeds eerder vastgesteld en is samen te vatten in de volgende regionaal vastgestelde ambitie: 'Wij willen de mogelijkheden optimaliseren om mensen naar vermogen deel te laten nemen in de samenleving en perspectief te bieden op deelname.' Daar kan aan worden toegevoegd dat als beoogd financieel effect van de samenvoeging van drie uitvoeringsorganisaties tot SORA is bepaald, dat de uitvoering van de participatietaken naar de toekomst toe betaalbaar moet blijven en waar mogelijk schaalvoordelen moeten worden gerealiseerd.

Toelichting op de gevraagde besluiten

Het college van B en W vraagt de raad toestemming op de in dit raadsvoorstel geformuleerde besluitpunten. Deze raadsbesluiten zijn nodig voor het kunnen realiseren van één regionale uitvoeringsorganisatie. Met het kader stellende en richtinggevende besluit (oktober 2020) heeft de raad al een duidelijke stip op de horizon gezet. Daarmee is de basis gelegd voor het organisatieontwerp, zoals dat nu is beschreven in het eindrapport Bouwen aan SORA (bijlage 1).

De overwegingen die ten grondslag lagen aan het destijds door Berenschot geschetste uitvoeringsscenario zijn met andere woorden al eerder vastgesteld. Het college heeft vervolgens vanuit haar uitvoerende bevoegdheid de richting en kaderstelling die door de raad is meegegeven voor de regionale uitvoeringsorganisatie vertaald in het voorliggende organisatieontwerp.

Hoewel de gemeenschappelijke regeling SORA een collegeregeling betreft, dient toestemming van de raad te worden gevraagd voor het wijzigen of het toetreden tot een regeling (artikel 1 lid 2 en 3 Wet gemeenschappelijke regelingen). De raad kan toestemming alleen onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (artikel 1 lid 2 Wgr).

Zonder te veel in herhaling te willen treden, gezien wat voorafging (zie de inleiding), geeft het college hieronder graag nogmaals een toelichting op de overwegingen waarom ervoor is gekozen om de uitvoering van de Participatiewet, en andere taken die hier annex aan zijn, te willen uitvoeren in één regionaal Participatiebedrijf.

Argumenten

1. *Wat is de noodzaak van SORA?*

Het maatschappelijke én financiële belang om naar één uitvoeringsorganisatie te gaan neemt naar de toekomst steeds meer toe. De opgave om mensen te laten participeren wordt groter en complexer, terwijl de middelen afnemen. De Coronacrisis heeft laten zien hoe belangrijk een wendbare organisatie is die een vangnet kan bieden aan alle inwoners. De effecten van de Coronacrisis op het BUIG-budget worden pas zichtbaar als de tijdelijke ondersteuningsmaatregelen van de Rijksoverheid ophouden. Een beperkte stijging kan het regionale overschot op de BUIG-budget al snel doen verdampen, een serieuze recessie zal leiden tot een tekort. Onafhankelijk van wel of geen recessie neemt als gevolg van het stoppen van de Wsw (en het vrijwel stoppen van de Wajong) jaarlijks het aantal mensen met een arbeidsbeperking in de bijstand toe. Inmiddels is aangetoond dat niet minder, maar meer mensen met een arbeidsbeperking in de bijstand terecht zijn gekomen. Contrair de bedoeling van de Participatiewet. Daarnaast neemt het verdienvermogen van het huidige bestand aan SW-ers steeds verder af door natuurlijk verloop (pensionering), waardoor het tekort op de SW zal toenemen in de komende jaren. Dit tekort kan gezamenlijk beter worden opgevangen. Er zijn kort gezegd naar de toekomst toe diverse maatschappelijke en financiële risico's om binnen één arbeidsmarktregio te blijven werken vanuit een in wezen versnipperde uitvoeringssituatie, zoals ook door Berenschot is geconstateerd.

2. Wat zijn de kansen van SORA?

In goede tijden ontstaat weer snel een tekort aan arbeidskrachten en ontstaan meer mogelijkheden voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Het organiseren van de met elkaar samenhangende uitvoeringstaken op het brede terrein van werk en inkomen in één uitvoeringsorganisatie, werkend vanuit één beleid, met één gedeeld budget en met één directievoering en bestuur, kan deze bewegingen opvangen, zodat er voor de inwoners in de regio in slechte tijden een vangnet is en in goede tijden een springplank geboden kan worden om naar vermogen mee te doen. Bundeling van budgetten en een eenduidige regionale uitvoering biedt meer baankansen voor mensen met en zonder arbeidsbeperking.

3. Wat zijn de voordelen van SORA?

Het gezamenlijk uitvoeren in SORA levert voordelen op, we noemen de belangrijkste:

- Er ontstaat op het niveau van de regio Alkmaar een krachtige partner voor werkgevers om te voorzien in hun vacatures. Daarmee wordt de economische structuur van de regio versterkt, door mensen te ontwikkelen en daarmee het beschikbare aanbod aan mensen vergroten;
- De nieuwe organisatie kan door de bundeling van middelen en mensen betere resultaten boeken, en dat betekent vooral: meer mensen aan het werk krijgen. SORA biedt de mogelijkheid om het hoofdproces aanvraag bijstand te richten op maximale uitstroom én het voorkomen dat inwoners langdurig in de uitkering komen met een laag perspectief om eruit te komen;
- Meer inspanning te zetten op het bestaande bijstandsbestand, met inzet van participatiebudget activeren van mensen: naar werk, gesubsidieerd werk of deelname aan de samenleving, waarbij de beschikbare instrumenten optimaal kunnen worden ingezet;
- Betere matching door een grotere 'pool' van arbeidskrachten/inwoners en een groter bestand aan werkgevers: het maakt niet uit waar je woont, je wordt bemiddeld en begeleid naar een passende baan of activeringsplek;
- We creëren een 'vliegwieleffect' door het verdienvermogen van mensen met een arbeidsbeperking te verzilveren (met inzet van loonkostensubsidies) waardoor er minder uitkering hoeft te worden betaald en deze 'winst' (op het BUIG-budget) weer terug te investeren zodat nog meer mensen met een arbeidsbeperking kunnen deelnemen aan het arbeidsproces;
- Door het bundelen van competenties en mensen zijn meer specialisaties mogelijk, kan een professionaliseringsslag plaatsvinden, zijn investeringen in digitalisering breder te dragen. En ontstaat er een robuuste(re) en efficiëntere organisatie.

4. Wat betekent SORA voor onze inwoners?

SORA faciliteert en versterkt enerzijds het bieden van integrale regie op het brede terrein van werken in inkomen en borgt anderzijds de integrale wijze van werken binnen het sociale domein zoals dat vanuit Dijk en Waard via het gebiedsgericht werken (kracht en expertteams) vorm krijgt. Dit resulteert in meer maatwerk voor inwoners in een uitkeringssituatie en behoudt het op een integrale wijze benaderen van de problematiek van mensen met een meervoudige problematiek. Het leidt tevens tot het versterken van de samenwerking bij de uitstroombestemming: het werfuit maken en matchen van mensen in de Participatiewet dat ertoe moet leiden dat er meer baankansen zijn voor iedereen in de Participatiewet.

Het samenvoegen van drie uitvoeringsorganisaties tot één maakt het beter mogelijk om meer tijd en aandacht te geven aan werkzoekende uitkeringsgerechtigde én niet uitkeringsgerechtigde inwoners; aandacht loont, zo is ook elders in het land gebleken. Dit geldt ook voor bijstandsgerechtigden die niet kunnen uitstromen naar werk, maar op een andere manier ondersteund kunnen worden om deel te nemen aan de samenleving (maatschappelijke participatie).

Verbinding met het bredere sociaal domein blijft op lokaal niveau zo dicht mogelijk bij de burger georganiseerd. Tegelijkertijd is de kwaliteit gebaat om de verbinding te organiseren vanuit een gemeenschappelijk, regionaal perspectief op het niveau van de arbeidsmarktregio. Het integreren van de verschillende onderdelen die nu (delen van) de Participatiewet uitvoeren leidt tot een duidelijker en meer gelijkwaardig aanspreekpunt voor de werkgevers in de arbeidsmarktregio en andere partners die op regionaal niveau opereren, zoals onderwijsinstellingen en zorgpartijen.

5. Wat betekent SORA voor de positie van de gemeenteraad?

Het toezicht op SORA berust bij de gemeenteraden. De raad beschikt over wettelijke instrumenten uit de Wgr en de Gemeentewet. Met het oog op de lokale betrokkenheid en de democratische legitimatie van SORA wordt vastgelegd dat naast de wettelijke rol van de raden, deze uit te breiden met de regionale afspraken die al zijn vastgelegd in FUGR/Notitie informatievoorziening. Op deze manier behoudt de gemeenteraad haar mogelijkheid te sturen op deze gemeenschappelijke regeling. Uiteraard behoudt de gemeenteraad haar kaderstellende rol. Het is aan het Algemeen Bestuur om uitvoering te geven aan deze kaders en daartoe beleids- en uitvoeringsregels vast te stellen. Het bestuur van het SORA zal in het kader van de uitvoering in delegatie zelf de beleidsregels vaststellen, uitvoering geven aan de bezwaar en beroepszaken en zal eveneens zelfstandig klachten en WOB-verzoeken afhandelen.

Kijkend naar de huidige wijze waarop de raad geïnformeerd wordt over de uitvoering bij enerzijds HalteWerk, uitvoerder voor Heerhugowaard/ Langedijk van de Participatiewet, en andere inkomensvoorzieningen) en anderzijds WNK Personeelsdiensten (Wsw) zal er geen grote wijziging plaatsvinden. De raad kan de haar toegedichte instrumenten en bevoegdheden (op grond van de Gemeentewet en de Wgr) blijven inzetten om de bestuursleden van het Algemeen Bestuur SORA te controleren en behoudt ruimte om beleidsaccenten te leggen in met name het minimabeleid en schuldhulpverlening.

De gemeenteraden krijgen naast het recht op zienswijzen op conceptbegroting en jaarstukken ook het recht op zienswijzen bij majeure besluiten. Bij de betrokken gemeenteraden wordt voorgelegd of het wenselijk wordt gevonden om een radenadviescommissie (aanscherping in de Wgr) in te stellen om zo de raden in de gelegenheid te stellen eerder in beleidsprocessen te worden betrokken en haar controlerende taak ten volle te kunnen uitoefenen, waardoor de democratische legitimiteit kan worden versterkt.

6. Wat betekent SORA voor de governance?

Gezien de aard van de wettelijke taakuitoefening, is vastgesteld dat een GR in de vorm van een Openbaar Lichaam, waarbij er vanuit de colleges bestuurders zitting nemen in het bestuur van de GR, de meest passende oplossing is om te komen tot een eenvoudig governancemodel. De meest praktische manier bleek het omvormen van de (huidige) GR WNK Personeelsdiensten tot een GR SORA (dit is overigens een voorlopige naam). In de notitie Bouwen aan het SORA wordt in bijlage 1 pagina 81 t/m 102 weergegeven welke wijzigingen er doorgevoerd moeten worden. De taken die samenhangen met de uitvoering van de Participatiewet, de Bbz, de IOAW, de IOAZ, de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de uitvoering en taken op terrein van minimabeleid en ondersteuning, alsmede de nieuwe taak op terrein van de Inburgeringswet worden gedelegeerd aan het bestuur van de GR.

Omdat het een collegeregeling betreft behoudt de raad zijn de kaderstellende en controlerende bevoegdheden en kan de raad middels het afgeven van een zienswijze op de conceptbegroting invloed uitoefenen. De stemverhoudingen zijn als volgt. Uitgeest heeft per lid 1 stem, in totaal 2 stemmen. Bergen, Castricum, Heiloo hebben per lid 3 stemmen, in totaal 6 stemmen per gemeente. Alkmaar en Dijk en Waard hebben per lid 5 stemmen, in totaal 10 stemmen per gemeente. De gemeenteraden krijgen naast het recht op zienswijzen op conceptbegroting en jaarstukken ook het recht op zienswijzen bij majeure besluiten.

Kanttekeningen

1. Risico's niet tot in detail te kwantificeren

In hoofdstuk 8 van het eindrapport is een risicoparagraaf opgenomen waarin (mogelijke) risico's zijn beschreven en beheersmaatregelen zijn geformuleerd. Het transitiebudget, waarvan het college de raad vraagt om ermee in te stemmen, zal worden aangewend om, gedurende de implementatie- en vervolgens de opstartfase van het SORA, de benodigde mitigerende maatregelen te treffen om de risico's te beheersen en de daarvoor noodzakelijke kosten te financieren.

Het is op dit moment niet realistisch om te veronderstellen dat deze beheersmaatregelen in deze fase van het proces tot in detail te vertalen zijn in geld. Dit hangt samen met het proces dat we doorlopen om gezamenlijk in de regio te bouwen aan een complexe en omvangrijke uitvoeringsorganisatie die een brede taakopdracht krijgt op het terrein van werk en inkomen.

In dit proces om te komen tot het organisatieontwerp dat nu voorligt, is met inzet van veel deskundigheid uit de uitvoeringsorganisaties en de gemeenten een zo goed mogelijke inschatting gemaakt met welke risico's op verschillende aspecten van de organisatie (personeel, ict, bedrijfsvoering, huisvesting, etc.) we te maken kunnen krijgen en welke beheersmaatregelen dan passend zouden zijn.

In het financiële hoofdstuk is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de frictiekosten. Om een goede afweging te maken moet duidelijk zijn over welke punten nog onzekerheid bestaat. Dit zal nader worden uitgewerkt. Bij de vorming van SORA spelen in ieder geval fiscale vraagstukken op het gebied van BTW, Vennootschapsbelasting en loonheffing. De uitkomst van het fiscaal adviestraject kan eventueel nog een financiële impact hebben. Tijdens de implementatiefase en projectuitvoering worden de risico's regelmatig opnieuw beoordeeld en voorzien van eventueel mitigerende beheersmaatregelen. Het college vraagt toestemming aan de raad om een transitiebudget beschikbaar te stellen waarmee, voor zover we dat nu kunnen inschatten, deze kosten de komende drie jaar gedekt moeten kunnen worden.

2. De borging van de individuele beleidswensen, zoals deze nu in het eindrapport staan, zijn gebaseerd op consensus maar kunnen kwetsbaar zijn.

Zoals hierboven is aangestipt, behoudt iedere gemeente de ruimte om beleidsaccenten te leggen. Dit geldt niet of nauwelijks voor Participatiewet. Dit is een rijksregeling die zoveel mogelijk op uniforme wijze dient te worden uitgevoerd. De ruimte voor een 'couleur locale' heeft vooral betrekking op het minimabeleid en schuldhelpverlening. Deze ruimte blijft ongewijzigd.

De borging van de individuele beleidswensen, zoals deze nu in het beleidsrapport staan, zijn gebaseerd op consensus maar kan kwetsbaar zijn. De afzonderlijke gemeenten kunnen hun wensen/voorwaarden kenbaar maken, maar of wordt voldaan aan deze gestelde wensen en voorwaarden is afhankelijk van een meerderheidsoordeel binnen het SORA. Het bestuur van SORA neemt een stellingname omtrent budgettaire en uitvoeringstechnische haalbaarheid; de wensen hoeven dus niet te worden gehonoreerd.

Aan de andere kant is het -zoals nu ook al in het kader van HalteWerk, die de Participatiewet en aanpalende regelingen voor de gemeenten Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk zo veel mogelijk op basis van uniform beleid uitvoert - wenselijk om zoveel mogelijk tot een harmonisatie te komen. Het is aannemelijk dat deze wens, met het oog op een efficiënte uitvoering, in een groter verband dan HalteWerk verband, eerder zal toe- dan afnemen.

Participatie (Interactief werken)

Evenals in het voortraject, de analyse- en onderzoeksfase, waarin het toekomstscenario voor de uitvoering van de Participatiewet is bepaald, is ook in de ontwerpfase op diverse momenten sprake geweest van raadsinformatiebijeenkomsten, workshops, en is actief inspraak georganiseerd voor de diverse gremia zoals: raden, ondernemingsraden, cliënten- en adviesraden.

De gezamenlijke Ondernemingsraden, verzameld in een TOR (Tijdelijke OR) hebben wel een reactie willen geven op het eindrapport 'Bouwen aan SORA'. Dit is nog geen formeel advies. De OR'en willen in de implementatiefase meer beeld hebben bij hoe het plaatsingsproces vorm krijgt.

Ook de cliëntenraad Halte werk heeft een positief advies uitgebracht en onderschrijven de uitgangspunten. Zij vragen daarbij wel dat aandacht uitgaat naar de menselijke maat en de borging hiervan in de processen, toegankelijkheid en de lokale toegang.

Het college neemt hierbij altijd als uitgangspunt de onderliggende vraag: "Wat is het belang voor de inwoner?" mee. De aandachtspunten die de advies en cliëntenraden hebben aangedragen worden dan ook betrokken in het op te stellen implementatieplan en verdere beleidsontwikkeling.

Communicatie

Het college is voornemens om deze manier van werken te continueren in de implementatiefase, en ook daarna zal de raad periodiek halfjaarlijks worden geïnformeerd over de ontwikkelingen. Zie verder onder het kopje 'vervolgstappen'.

Financiën

De gemeenteraad heeft met het goedkeuren van de begroting financiële kaders gesteld voor de kosten die nodig zijn voor de uitvoering van de taken op het terrein van werk en inkomen die nu (nog) door HalteWerk worden uitgevoerd en (straks) overgaan naar SORA. Dit geldt tevens voor de door het bestuur goedgekeurde begroting van WNK Personeelsdiensten, die eveneens als verbonden partij, voor de gemeente de Wsw uitvoert en waarop de raad een zienswijze heeft afgegeven.

Bestuurlijk is de afspraak gemaakt dat het financieel kader van SORA (het Participatiebedrijf) de optelsom van de goedgekeurde begrotingsvoorstellen van de drie uitvoeringsorganisaties niet mag overschrijden. Er is, met andere woorden, sprake van budgetneutraliteit. Wat de uitvoering de gemeente nu kost, dat kost het de gemeente straks als het SORA een feit is, ook. Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 6 van het eindrapport: het financiële kader.

Dit uitgangspunt is van toepassing voor de financiering van de structurele uitvoeringskosten. Het is ook van toepassing op de incidentele kosten, waarvoor het college de raad verzoekt om eenmalig voor het Langedijkse deel een transitiebudget ter hoogte van € 273.000,- ter beschikking te stellen en dit bedrag ten laste te brengen van de Algemene Reserve.

De programmabudgetten die de gemeente in de gemeentelijke begroting heeft opgenomen met betrekking tot het takenpakket zoals beschreven in hoofdstuk 3 van het eindrapport zullen niet langer bij Halte Werk en WNK worden gealloceerd, maar worden vanuit de gemeente gealloceerd bij SORA. De allocatie van het BUIG-budget blijft een bevoegdheid van de individuele gemeenten en niet van het algemeen bestuur SORA. In een bijdrageverordening wordt door het AB vastgesteld welke BUIG middelen er van de gemeente nodig zijn.

Financieel effect vervallen dienstverleningsovereenkomst

Met de oprichting van SORA komt de dienstverleningsovereenkomst Werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard met HalteWerk (ad. € 715.000,-) te vervallen. Deze inkomsten zijn structureel meegenomen in de bestaande begroting van de Werkorganisatie. Het structurele financiële effect wordt betrokken bij de begroting 2022 voor Dijk en Waard.

Preventief toezicht

Vanwege de vaststelling van het Herindelingsontwerp Langedijk en Heerhugowaard conform de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi) is art. 21 van deze Wet van toepassing geworden.

Dit betekent dat de provincie besluiten heeft aangewezen die vooraf de goedkeuring van de provincie behoeven. Het gaat om de volgende categorieën besluiten:

Vervolgstappen

In hoofdstuk 7 van het eindrapport is een eerste nog grove planning opgenomen voor de vervolgfase. Dit zal na de politiek-bestuurlijke besluitvorming in de implementatiefase meer in detail worden uitgewerkt. Na besluitvorming zal een kwartiermaker/beoogd directeur worden aangetrokken die de implementatie verder zal sturen. Per 1 januari 2022 zal SORA worden opgericht in formeel-juridische zin. Vervolgens kan een bestuur worden ingesteld en kan de kwartiermaker, bij goed functioneren, in dienst treden als algemeen directeur. SORA zal in de loop van 2022 operationeel zijn. Onze inzet is erop gericht om per 1 april 2022 de medewerkers van HalteWerk en van de BUCH werkorganisatie te laten overgaan naar SORA. Dit zal echter onder andere afhangen van het zorgvuldig, in samenspraak met de OR en de vakbonden, doorlopen van het plaatsingsproces.

De toestemming voor opheffing en liquidatie van de GR BVO Halte Werk is toegevoegd als beslispunt aan dit raadsvoorstel. De colleges kunnen na akkoord van uw raad hiertoe besluiten en feitelijk uitvoering aan geven. Moment en wijze van kan nader worden bepaald in een gezamenlijk collegebesluit van de deelnemende gemeenten. Bovendien zal er ook overdracht van middelen/personeel c.q. cessie van overeenkomsten moeten plaats vinden naar SORA. Ook dit proces zal meegenomen moeten worden bij opheffing en liquidatie. Het college zal zich bij de opheffing en liquidatie laten bijstaan door een deskundig adviesbureau.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Eindrapportage "Bouwen aan SORA".

Bijlagen ter informatie

2. Advies Cliëntenraad Halte Werk;
3. Advies Cliëntenraad WSW;
4. Brief Cliëntenadviesraad Heerhugowaard/Langedijk;
5. Bestuurlijke reactie op advies en cliëntenraden;
6. Samenvatting reactie aan ondernemingsraden Bouwen aan SORA;
7. Antwoorden gestelde vraag raadsinformatie bijeenkomst;
8. Lijst met gebruikte afkortingen.

Burgemeester en wethouders van Langedijk

E. Annaert
gemeentesecretaris/directeur

L.A.M. Kompier
burgemeester

R a a d s b e s l u i t

Agendanummer : 10
Onderwerp : Eindrapport Bouwen aan SORA, wijziging GR WNK Personeelsdiensten

De raad van de gemeente Langedijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 september 2021, nummer 61;

b e s l u i t:

1. kennis te nemen van het eindrapport 'Bouwen aan SORA' en het daarin uitgewerkte organisatieontwerp, op basis van eerder bestuurlijk vastgestelde uitgangspunten, dat de basis vormt voor de opbouw, inrichting en aansturing van de nieuw te vormen regionale uitvoeringsorganisatie;
2. het college van B en W toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Noord Kennemerland (WNK) 2015 per 1 januari 2022 te wijzigen en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Uitgeest toe te laten treden als deelnemer, conform de in Bijlage 1 (gewijzigde) Gemeenschappelijke Regeling SORA;
3. het college van B en W toestemming te verlenen om de GR SORA aan te passen in verband met de nieuw nog nader te bepalen definitieve naam;
4. het college van B en W toestemming te verlenen tot het, per 1 januari 2022, alloceren van de middelen voor de uitvoeringstaken die nu zijn verwerkt in de begroting 2022 van WNK en HalteWerk voor het nieuw op te richten SORA 2022, conform het financieel kader in hoofdstuk 6 van het eindrapport;
5. de middelen voor SORA beschikbaar te stellen als volgt:
 - de middelen die de gemeente via de algemene uitkering ontvangt voor re-integratie en participatie integraal in te brengen in SORA;
 - de programmabudgetten voor schuldhulpverlening, minimabeleid en inburgering te alloceren voor inbreng in SORA;
 - het budget inkomensondersteuning gemeenten (BUIG), te alloceren binnen de begroting van de gemeenten. Deze wordt middels een budgetbrief beschikbaar gesteld aan het SORA en jaarlijks afgerekend op basis van werkelijke kosten;
6. het college van B en W een transitiebudget ter hoogte van € 273.000,-- ter beschikking te stellen om de opbouw en implementatie van SORA te bekostigen conform de in hoofdstuk 6 van het eindrapport begrote frictie-, desintegratie-, en projectkosten;
7. het college van B en W toestemming te verlenen de kosten voor het (incidentele) transitiebudget ter hoogte van € 273.000,-- ten laste te brengen van de Algemene reserve;
8. het college van B en W toestemming te verlenen de Gemeenschappelijke regeling Halte Werk op te heffen en over te gaan tot liquidatie.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 12 oktober 2021.

De raadsgriffier

de voorzitter

J.A. Vullings

L.A.M. Kompier